

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра нової та новітньої історії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

д.х.н., проф. Холін Ю.В.

“ _____ ” _____ 2016 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**«Історія країн Західної Європи та Північної Америки
нового часу (І період)»**

для студентів III курсу історичного факультету

спеціальність (напрямок) – 6.020302 історія

спеціалізації – нова та новітня історія, археологія, архівознавство, історіографія та
джерелознавство, історія стародавнього світу та середніх віків, історія України, історія
Східної Європи

факультет – історичний

2016 / 2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою історичного факультету

“ 20 ” вересня 2016 року, протокол № 9

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Йолкін А. І., кандидат історичних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри нової та новітньої історії

Протокол від “ 31 ” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри д.і.н., проф. Станчев М. Г.

_____ Станчев М. Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією історичного факультету

Протокол від “ 9 ” вересня 2016 року № 1

Голова методичної комісії історичного факультету

_____ Тумаков О. І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Історія Західної Європи і Північної Америки» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму: історія

спеціальності: 6.020302 історія

спеціалізація: нова та новітня історія, археологія, архівознавство, історіографія та джерелознавство, історія стародавнього світу та середніх віків, історія України, історія Східної Європи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є з'ясування провідних тенденцій та перебігу соціально-економічного і політичного розвитку країн Західної Європи та Північної Америки нового часу, визначення особливостей розвитку країн і народів Західної Європи і Північної Америки в новий час, їх ролі в європейській та світовій історії.

Програма навчальної дисципліни складається з двох розділів:

Розділ 1. Буржуазні революції та їх національні особливості.

Розділ 2. Перехід від «аграрного суспільства» до «індустріального»: особливості суспільно-економічного і політичного розвитку країн Західної Європи і Північної Америки (40-ві роки ХУП ст. – 1870-1871 рр.)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є з'ясувати провідні тенденції та перебіг соціально-економічного і політичного розвитку країн Західної Європи та Північної Америки нового часу, визначити особливості розвитку країн і народів Західної Європи і Північної Америки в новий час, їх роль в європейській та світовій історії

1.2.Основними завданнями вивчення дисципліни є визначити співвідношення реформ, революцій, визвольних рухів та суспільних класів в формуванні індустріального суспільства, визначити особливості соціально-економічного розвитку окремого народу та держави, стан культури і освіти, їх місце і роль у розвитку міжнародній політиці.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати** : стан внутрішньої і зовнішньої політики кожної країни, основні тенденції їх розвитку у різні періоди їх історії, головну хронологію подій.

- ідейно-політичні течії та напрями, які існували в даний час, їхній вплив на розвиток суспільства;
- історичні джерела та наукову літературу.
- Методи систематизації та компаративного аналізу історичного матеріалу.
- Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **вміти:**
- аналізувати події, що відбувалися у суспільно-політичному житті країн Європи та Америки у другий період Нової історії як у міжнародному масштабі, так і в окремих країн та давати їм науково обґрунтовану оцінку;
- логічно мислити та викладати вивчений матеріал, робити аргументовані самостійні висновки та заключення; використовувати додаткову літературу (монографії, посібники, енциклопедичні довідник.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань (предметна область), напрям, спеціальність, рівень вищої освіти / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань (предметна область): 0203 – гуманітарні науки	нормативна	нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання: курсові, дипломні роботи бакалаврів	Напрямок: історія	Рік підготовки	
		3-й	3-й
		семестр	
		5-й	6-й
Загальна кількість годин – 144 (30+24+90)	Спеціальність: 06.00.02 – історія	лекції	
		30 годин	22 години
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,4 год. самостійної роботи студента – 5,6 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Практичні, семінарські	
		24 годин	-
		Самостійна робота	
		90 годин	86 годин
		Індивідуальні завдання: курсові, дипломні бакалаврів	
		Вид контролю: екзамен	

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Буржуазні революції та їх національні особливості.

Тема 1. Англійська революція XVII ст.

Передумови Англійської революції. Розвиток нового укладу в надрах феодального суспільства. Особливості і протиріччя соціально-економічного ладу Англії; аграрні відносини. Нове дворянство і буржуазія. Англійський абсолютизм і його своєрідність. Пуританізм, його роль в ідеологічній підготовці революції; основні плинні в пуританізмі. Наростання конфлікту між абсолютизмом і парламентської опозиції при перших Стюартах. Початок революції. Скликання Довгого парламенту. «Велика ремонстрація». Панування пресвітеріан у парламенті.

Перша громадянська війна. Роль Л.Кромвеля й інdependentів у реорганізації армії. Законодавство Довгого парламенту. Боротьба за поглиблення революції. Позиція пресвітеріан. Програма інdependentів. «Глави пропозицій». Джон Лильберн. «Народна угода».

Інdependentська республіка. Її внутрішня і зовнішня політика. «Щирі левелери». Джерерд Уинстенли.

Криза Інdependentської республіки, причини переходу до протекторату, його сутність. «Знаряддя правління». Криза системи протектора. Реставрація монархії Стюартів, її причини.

Бредская декларація. Політична реакція. Економічна політика в період Реставрації. Віги і торуй. Державний переворот 1688 р. «Білль про права». Історичне значення перевороту.

Тема 2. Війна за незалежність Північно-Американських колоній Англії і утворення США.

Соціально-економічний розвиток північноамериканських колоній Англії. Буржуазна основа колоній. Елементи феодалізму в аграрному ладі. Політичний пристрій колоній.

Формування північноамериканської нації. Американська освіта. Б. Франклін. Т. Джефферсон.

Підйом масового визвольного руху. Патріоти і лоялисти. Початок збройної боротьби і проголошення незалежності. «Декларація незалежності», її історичне значення. Реформи в ході війни в економічній. Соціальній і політичній сферах. Хід воєнних дій у 1775 – 1781 р. Дж. Вашингтон.

Версальський мир і визнання США. Загострення соціально-економічних протиріч після війни. Повстання Д. Шейса. Становлення державного ладу США. Від «Статей конфедерації» до конституції 1787 р. «Федераліст». Поправки до конституції. Основні підсумки й історичне значення війни за незалежність.

Тема 3. Французька революція XVIII ст.

Соціально-економічний розвиток. Особливості соціальної структури суспільства. Політика Мазарини і Фронди. Французький абсолютизм при Людовикі XIV. Внутрішня і зовнішня політика. Кольбер і кольберизм.

Криза французького абсолютизму. Внутрішня політика монархії при Людовике XV і Людовике XVI. Наростання опозиції абсолютизму.

Французька Освіта, її характерні риси. Ш.Монтеск'є, М.А. Вольтер, фізіократи. Д.Дідро і «Енциклопедія». Ж.Ж.Руссо. Ж. Мельє. Поширення передових ідей. Освіта і розвиток художньої культури.

Французька революція XVIII в. Складання революційної ситуації і початок революції. Скликання Генеральних штатів, їхнє перетворення в Національні Установчі збори. Панування монархістів-конституціоналістів. Узяття Бастилії. Муніципальна революція. Аграрне законодавство. «Декларація прав людину і громадянина». Діяльність Установчих зборів. Конституція 1791 р. Варенський криза. Клуби, народні суспільства, печатка.

Початок революційних воєн. Діяльність Законодавчих зборів. Народне повстання 10 серпня 1792 р. скинення монархії і встановлення республіки. Жирондисти у влади. Вторгнення інтервентів. Вересневі дні в Парижеві. Перемога при Вальми.

Скликання Національного Конвенту і його склад. Монтаньяри і жирондисти. Страта Людовика XVI. Якобінський блок і якобінська диктатура. Політика терору. Соціально-економічний рух; дехристианізація. Політика в області культури і побуту. Перелом на фронтах. Розпад якобінського блоку і падіння якобінської диктатури.

Термидорианський Конвент. Народні повстання в Парижеві. Конституція 1795 р. Директорія. «Гракх» Бабеф і «Суспільство рівних». Зовнішня і внутрішня політика Директорії. «Політика качелей». Переворот 18 брюмера. Значення Французької революції.

Тема 4. Революція 1848 р. у Франції

Франція: от революції 1830 р. до Другої імперії. Липнева революція 1830 р. «Три славних дні». Установлення у Франції буржуазної монархії. Хартія 1830 р. Економічний розвиток Франції в 30 – 40-і роки. Хід промислової революції. Сільське господарство у Франції і положення селянства.

Політична боротьба у Франції в 30 – 40-і рр. XIX в. Буржуазна опозиція режиму Липневої монархії. Створення масової політичної преси. Ріст впливу республіканців. Діяльність О.Бланки. Криза Липневої монархії. Банкетна кампанія. Економічна криза 1847 р.

Революція 1848 р. Друга республіка у Франції. Тимчасовий уряд і його політика. Проголошення республіки. Вимоги робітників і політика уряду. Національні майстерні. Установчі збори. Червневий повстання робітників. Конституція 1848 р. президентські вибори 1848 р. Причини обрання Луї Бонапарта. Підйом демократичного руху навесні 1849 р. «Нова гора». Падіння республіканців. Скасування загального виборчого права. Державний переворот 2 грудня 1851 р. Установлення Другої імперії.

Тема 5. Революції 1848-1849 рр. в Європі

Розділ 2.

Перехід від «аграрного суспільства» до «індустріального»: особливості суспільно-економічного і політичного розвитку країн Західної Європи і Північної Америки (40-ві роки ХУІІІ ст. – 1870-1871 рр.)

Тема 6. Англія у 40-ві роки ХІХ ст. – 1870-1871 рр.

Розвиток парламентської системи. Зміцнення конституційно-монархічного режиму. Закон про престолонаслідування. Зміцнення влади парламенту. Віги і торуй, їхня соціальна база, політичні і релігійні орієнтири.

Період панування вігів, правління Р.Уолпола; внутрішня і зовнішня політика. Колоніальна експансія. У. Питт-старший.

Початок промислового перевороту. Його передумови. Ріст мануфактур. Перетворення в сільському господарстві. Технічна і соціальна сутність промислового перевороту.

Політична криза 60 – 80- х рр. Політика Георга ІІІ. Міністерство «королівських друзів». Справа Уїлкса. Англійська освіта. Дж. Локк. А.Смит. Дж.Свифт. Л.Стерн.

Тема 7. Франція в роки консульства і Першої імперії.

Режим консульства. Режим Консульства. Проголошення імперії. Адміністративна централізація. «Кодекси Наполеона». Конкордат з папою римським. Характер і мети наполеонівських воєн. Війни Франції з 3-1 і 4-1 коаліціями. Континентальна блокада. Тильзитський мир. Апогей наполеонівської імперії. Загострення франко-російських протиріч. Втручання Наполеона в Росію. Бородинський бій. Відступ Наполеона. Шоста коаліція. «Битва народів». Кампанія 1814 р. Перша реставрація Бурбонів. «Сто днів». Друга реставрація Бурбонів. Історичні підсумки і значення наполеонівських воєн.

Тема 8. Віденський конгрес і реставрація Бурбонів.

Зміна співвідношення сил між європейськими державами після розгрому наполеонівської імперії.

Віденський конгрес. Створення «віденської системи», її основні принципи. Позиції ведучих європейських держав у питанні про реставрацію в колишній імперії Наполеона і у Франції. Заключний акт Віденського конгресу. Утворення Священного союзу; його роль у підтримці віденської системи. Політика легітимізму. Реакційний характер «віденської системи» і Священного союзу.

Реставрація Бурбонів. Хартія 1814 р. внутрішня політика режиму Реставрації. Ультрароялісти.

Ліберально-буржуазна опозиція режиму Реставрації і її ідеологія. Карбонарії.

Посилення дворянської і клерикальної реакції при Карлі X

Тема 9. Друга імперія в Франції.

Реакційний режим Другої імперії. Особливості її політичного ладу. Розвиток капіталізму у Франції в 50 – 60-х рр. XIX в. Завершення промислового перевороту. Роль фінансової буржуазії. Внутрішня і зовнішня політика Другої імперії в 50-х рр., колоніальна експансія.

Загострення внутрішньої кризи імперії. Ріст суспільного невдоволення наприкінці 60-х рр. Посилення страйкової боротьби. Ліберальна і республіканська опозиції. Початок франко-пруської війни 1870 – 1871 р.

Тема 10. Німецькі держави середини XVII – кінця XVIII ст.

Економічний, політичний спад. Економічний, політичний занепад Німеччини після Тридцятирічної війни, його причини. Політична роздробленість. Державний лад «Священної Римської імперії німецької нації». Твердження мілкодержавного абсолютизму; антинаціональна політика німецьких правителів.

Особливості аграрних відносин і історичні долі селянства на заході і сході Німеччини. Складання великого буржуазного господарства. Рух селянства.

Стан промисловості і торгівлі в XVIII в. Німецькі міста. Рух у містах. Абсолютизм. Виникнення Бранденбургско-Пруського держави і його проблеми. Правління курфюрста Фрідріха Вільгельма I. Перетворення Пруссії в королівство. Внутрішня політика прусських королів. Ріст мілітаризму. «Освічений абсолютизм» Фрідріха Вільгельма II. Внутрішня політика Пруссії і початок австро-пруського суперництва.

Німецька освіта та її особливості. Творчість Г.Е. Лессинга. Рух «Бури і натиску». Література і музика. И.С.Бах.

Німецькі держави під час наполеонівських воєн.

Тема 11. Німеччина в 1850-1871 рр.

Успіхи промислового перевороту в 50 – 60-х рр. XIX в. Причини швидкого економічного підйому. Розвиток капіталізму в сільському господарстві. Аграрне законодавство в Пруссії. Боротьба Австрії і Пруссії за гегемонію в Німеччині. Ольмюцкая конвенція 1850 р.

Підйом буржуазно-ліберального руху. Створення «Національного союзу». Утворення Прогресистської партії. Конституційний конфлікт у Пруссії і прихід О. Бісмарка до влади. Робочий рух у Німеччині в 50 – 60-х

рр. XIX в. Лассаль і Бісмарк. Утворення Соціал-демократичної робочої партії.

Початок об'єднання Німеччини під верховенством Пруссії. Війна з Данією. Австро-пруська війна. Створення Північногерманського союзу. Франко-пруська війна і завершення об'єднання Німеччини.

Тема 12. Імперія Габсбургів в середині XVII ст. - в 70-ті р. XIX ст.

Австрія після Вестфальського миру. Угорщина в складі імперії Габсбургів. Війна з Туреччиною. Карловицький мир. Визвольна війна 1701 – 1711 р. Соціально-економічний розвиток імперії.

Прагматична санкція. Війна за Австрійську спадщину. Семирічна війна. Політика «освіченого абсолютизму». Реформи Марії-Терезії і Йосипа II. Аграрне законодавство. Слов'янські народи під владою Габсбургів.

Період феодально-абсолютистської реакції. Угорські яacobинці. Австрійська імперія в період наполеонівських воєн. Австрія після Віденського конгресу. Реакційна «система Меттерниха». Австрійська імперія в боротьбі з революційним і національно-визвольним рухом у Європі. Економічний розвиток Австрії і Чехії в першій половині XIX в. Аграрні відносини. Початок промислового перевороту.

Угорщина. Особливості економічного розвитку. Ліберальна опозиція Л.Кошут. Революційно-демократичне крило національного руху. Ш.Петефи, М.Танчич.

Міжнаціональні протиріччя в Австрійській імперії.

Революція 1848 р. в Австрії й Угорщині. Повстання у Відні і його результати. Підйом демократичного руху. Травневі події у Відні. Скасування феодальних відносин. Національне питання. Революційний рух у Чехії. Настання контрреволюції. Жовтневе повстання у Відні, причини його поразки.

Революція в Угорщині. Початок революції. Діяльність Ш.Петефи. «12 пунктів». Аграрна реформа. Національне питання. Контрреволюційна війна проти Угорщини. Визвольна війна проти австрійців. Царська інтервенція і придушення революції. Причини поразки і підсумки революції. Австрійська імперія в 1849 – 1867 р.

Тема 13. Італія в XVII – першій половині XIX ст.

Назрівання кризи феодально-абсолютистського ладу в італійських державах. Вплив Французької революції на Італію. Початок Рісорджименто. Наполеонівське панування в Італії. Національно-визвольний рух. Карбонарії. Відновлення державної роздробленості й абсолютистських порядків в Італії. Австрійський гніт. Революції 1820 – 1821 р. Економічний розвиток Італії. Перші кроки промислового перевороту. Положення в сільському господарстві.

Новий революційний підйом 1831 р. у Центральній Італії.

Виникнення двох напрямків в італійському національно-визвольному русі. Д.Мадзини і «Молода Італія». Ліберально-монархічний плин у визвольному русі. Діяльність помірних лібералів наприкінці 30-х – початку 40-х років.

Тема 14. Боротьба за об'єднання Італії.

Революція 1848 – 1849 р. в Італії. Початок революції, її перший етап. Повстання в Сицилії. Прихід до влади лібералів. Повстання в Милане і Венеції. Національно-визвольна війна проти Австрії. Перехід контрреволюції в наступ. Другий етап революції. Підйом революційного руху у Венеції, Тоскані і Римі. Друга війна за незалежність, причини її невдачі. Поразка революції в Італії і її значення.

Політичне й економічне становище Італії після революції 1848 - 1849 р. Місце П'ємонту серед інших італійських держав. К. Кавур. Боротьба двох напрямків у національно-визвольному русі. Посилення ліберального напрямку. Союз П'ємонту з Францією. Франко-італо-австрійська війна 1859 р. Національний рух у Центральній Італії. Плебісцити 1860 р. повстання в Сицилії. Експедиція Дж. Гарібальді.

Утворення Італійського королівства. Приєднання Венеції.

Франко-пруська війна і завершення об'єднання Італії. Особливості процесу об'єднання Італії, його підсумки і значення.

Тема 15. США в першій половині XIX ст. Громадянська війна.

Основні тенденції розвитку. Посилення темпів промислового перевороту. Буржуазія і рабовласництво. Боротьба з рабством. Назрівання протиріч між північними і південними штатами. Територіальна експансія. Загострення боротьби за незалежність у союзі.

Становлення двопартійної системи. Громадянська війна в Канзасі. Громадянська війна в 1861-1865 р. Обрання А. Лінкольна президентом і заколот рабовласників. «Конституційна війна» (1861-1862). Акт про гомстедах. Прокламація про звільнення рабів. Другий період громадянської війни (1863-1865). Перемога Півночі.

Міжнародне становище США. Погроза англо-французької інтервенції.

Реконструкція 1865-1877 р. «Президентська реконструкція», «Чорні кодекси». Радикальна реконструкція 1867-1869 р. Поворот до реакції. Угода Тиндена-Хейса. Значення Громадянської війни і реконструкції Півдня.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	Лаб.	Інд.	С.р.		Л.	п	лаб	інд	С.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1												
<u>Буржуазні революції і національні особливості</u>												
<i>Тема 1.</i> Англійська революція XVII ст.		2	6			6						
<i>Тема 2.</i> Війна за незалежність Північно-Американських колоній Англії і утворення США.		2	6			6						
<i>Тема 3.</i> Французька революція XVIII ст.		2	6			6						
<i>Тема 4.</i> Революція 1848 р. у Франції		2	6			6						
<i>Тема 5.</i> Революції 1848-1849 рр. в Європі		2				6						
Розділ 2												
Перехід від «аграрного суспільства» до «індустріального»: особливості суспільно-економічного і політичного розвитку країн Західної Європи і Північної Америки (40-ві роки ХУІІІ ст. – 1870-1871 рр.)												
<i>Тема 6.</i> Англія у 40-ві роки ХІХ ст. – 1870-1871 рр.		2				6						
<i>Тема 7.</i> Франція в роки консульства і Першої імперії.		2				6						
<i>Тема 8.</i> Віденський конгрес і реставрація Бурбонів.		2				6						
<i>Тема 9.</i> Друга імперія в Франції		2				6						
<i>Тема 10.</i>		2				6						

Німецькі держави середини ХУП – кінця ХУІІІ ст.												
Тема 11. Німеччина в 1850-1871 рр.		2				6						
Тема 12. Імперія Габсбургів в середині ХУП ст. - в 70-ті р. ХІХ ст.		2				6						
Тема 13 Італія в ХУІІІ – першій половині ХІХ ст.		2				6						
Тема 14 Боротьба за об'єднання Італії.		2				6						
Тема 15 США в першій половині ХІХ ст. Громадянська війна.		2				6						
Разом		30	24			90						

5. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Англійська революція ХVІІ ст.	6
2	Війна за незалежність Північноамериканських колоній Англії та утворення США	6
3	Французька революція ХVІІІ ст.	6
4	Революція 1848 р. і Друга республіка у Франції	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1	Розділ 1		Співбесіда

	<u>Буржуазні революції і національні особливості</u>		3 підгрупою
	Тема 1	6	

7. Індивідуальні завдання

Написання курсових та кваліфікаційних робіт бакалавра.

8. Методи навчання

Проблемно-тематичний, аналізу та синтезу, компаративний, інтерактивний тощо.

9. Методи контролю

Письмова робота, співбесіда, письмовий екзамен.

10. Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне тестування і самостійна робота															Підсумковий семестр. контроль	Сума
Розділ 1					Розділ 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T 14	T15		
3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	2	3	2	60	100

Кожний змістовий розділ закінчується письмовою контрольною роботою.

Критерії оцінювання:

Розділ 1 = 15 балів

15 балів – надано вичерпну відповідь на питання;

10 балів – надано в основному вірну відповідь на питання;

5 балів – надано частково вірну відповідь на питання;

0 балів – відсутність відповіді на питання.

Розділ 2 =25 балів

25 балів – надано вичерпну відповідь на питання;

15 балів – надано в основному вірну відповідь на питання;

10 балів – надано частково вірну відповідь на питання;

0 балів – відсутність відповіді на питання.

Підсумковий семестровий контроль = 60 балам

Критерії оцінювання:

60 балів – надано вичерпну відповідь на питання;

40 балів – надано в основному вірну відповідь на питання;

30 балів – надано частково вірну відповідь на питання;

0 балів – відсутність відповіді на питання.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену	Для заліку
90-100	ВІДМІННО	ЗАРАХОВАНО
70-89	ДОБРЕ	
50-69	ЗАДОВІЛЬНО	
1-49	НЕЗАДОВІЛЬНО	НЕ ЗАРАХОВАНО

Запитання до письмової екзаменаційної роботи

1. Внутрішня і зовнішня політика Англії в 50-60-ті рр.. XIX ст.
2. Революція 1848 р. в Італії.
3. Визвольна боротьба в Італії 1859-1860 рр. Створення Італійського королівства.
4. Передумови громадянської війни і США.
5. Внутрішня і зовнішня політика прусського уряду в 50-60-ті рр. XIX ст.

6. Передумови державного перевороту 1688 р. в Англії. «Біль за права».
7. Об'єднувальний рух у Німеччині в 40-60-ті рр.
8. Друга парламентська реформа в Англії.
9. Об'єднувальний рух в Італії в 40-60-ті рр. XIX ст.
10. Передумови і початок промислового перевороту в Англії.
11. Історичне значення і наслідки громадянської війни в США.
12. Початок і хід Громадянської війни в США.
13. Революційні перетворення в США в період Громадянської війни і їх значення.
14. Об'єднання Німеччини під керівництвом Пруссії.
15. Розвиток парламентської системи в Англії в кінці ХУІІ-ХУІІІ ст.
16. Розвиток парламентської системи в Англії в кінці ХУІІ-ХУІІІ ст.
17. Війна 1812-1815 рр. в Європі. Історичні підсумки і значення наполеонівських війн.
18. Утворення Австро-Угорщини.
19. Франція в роки Консульства і Першої імперії.
20. Особливості розвитку англійського капіталізму в середині XIX ст. Англія – «майстерня світу».
21. Загальні риси і характерні особливості революції 1848-1849 рр. в Європі.
22. Революція 1848 р. в Австрії.
23. Чартистський рух в Англії.
24. Боротьба двох течій в італійському національно-визвольному русі в 30-40-х рр. XIX ст.
25. Передумови революції 1848-1849 рр. в Європі.
26. Характер та значення об'єднання Німеччини «зверху».
27. Криза Другої імперії у Франції і франко-германська війна 1870-1871 рр.
28. Особливості об'єднання Італії і Німеччини.
29. Революція 1848 р. в Угорщині.
30. Загальна характеристика та основні проблеми першого періоду нової історії.
31. Проблеми періодизації нової історії країн Європи і Америки.
32. Особливості соціально-економічного і політичного розвитку Австрійської імперії у ХУІІІ ст.
33. Пруссія в другій половині ХУІІІ ст. Фридрих II.
34. Перша парламентська реформа в Англії.
35. Особливості розвитку науки і техніки в новий час.
36. Природознавство XIX ст.

11. Рекомендоване методичне забезпечення

Базова література

- Андерсон, П. Родословная абсолютного государства. – М., 2010.
- Блок, М. Апология истории. – М., 1973.
- Бродель, Ф. Игры обмена. – М., 1988.
- Бродель, Ф. Структуры повседневности: возможное и невозможное. – М., 1986.
- Вебер, М. Протестантская этика и дух капитализма. – М., 2005.
- Время мира. – М., 1992.
- Дебидур, А. Дипломатическая история Европы: От Венского до Берлинского конгресса (1814-1878): В 2 т. — М., 1995. —Т. 1-2.
- Европа раннего нового времени / Г. Кенигсбергер. – М., 2006
- «Европейское чудо». Рождение новой Европы XVI–XVIII вв. / В. М. Раков. – Пермь, 1999.
- Ивонина, Л. И. Монархизация правителей и государств Классической Европы в конце XVII – нач. XVIII вв. // Вопросы истории. – 2012. – № 8.
- Историография истории нового времени стран Европы и Америки / Под ред. И. П. Дементьева. —М., 1990.
- История XIX / Под ред. Лависса и Рамбо: В 8 т. - М., 1938-1939..Т. I-XIII.
- Історія Європи / Е. В. Панкова. – К., 2007.
- Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу / Уклад. Е. І. Баран. – Львів, 2002.
- Конституции и законодательные акты буржуазных государств. XVIII-XIX вв. — М., 1957.
- Кудрявцева Е.П. Венская система международных отношений и ее крушение (1815-1854 годы) / Е. П. Кудрявцева // Новая и новейшая история. - 2014. -№ 4. - С. 88-106.
- Монархи Европы: Судьбы династий / Ред.сост. Н. В. Попов. – М., 1997.
- Новая и новейшая история стран Европы и Америки / М. В. Пономарёв, С. Ю. Смирнов. – Ч. 1. – М., 2000.
- Новая и новейшая история стран Европы и Америки / Под. ред. А.С. Манькина. – М., 2004.
- Новая история в документах и материалах / Под ред. Н. М. Лукина и В. М. Далина. Вып. 1-2. —М., 1935.
- Новая история стран Европы и Америки. Первый период / Под. ред. Е. Е. Юровской. — М., 1998.
- Сборник документов по истории нового времени стран Европы и Америки (1640-1870) / Сост. Е. Е. Юровская. — М., 1990.
- Сборник документов по истории нового времени: Буржуазные революции XVIII-XIX вв. / Под ред. В. Г. Сироткина.—М., 1990.
- Ховсбаум, Э. Век революции. Европа 1789–1848. – Ростов-на-Дону, 1999.
- Хрестоматия по новой истории / Под ред. А. А. Губера и А. Е. Ефимова: В 3т. —Т. 1-3. —М., 1963-1965.
- Шоню, П. Цивилизация классической Европы. – Екатеринбург, 2005.

Допоміжна література

АНГЛІЯ В XVII– XVIII ст.

- Айзенштат, М. П. Великобритания нового времени. – М., 2002.
- Английская буржуазная революция XVII века / Под ред. Е. А. Косминского и Я. А. Левицкого: В 2 т. — М., 1954 — Т. 1-2.
- Англия XVII в.: социальные группы и общество. Сборник трудов. – М., 1994.
- Барг М. А. Великая английская революция в портретах ее деятелей.— М., 1991.
- Барг М. А. Кромвель и его время. — М., 1960.
- Законодательство Английской революции 1640-1660 гг. / Сост. Н. П. Дмитриевский. — М.; Л, 1946.
- Лавровский В. М. Сборник документов по истории Английской буржуазной революции XVII в. — М., 1973.
- Левин Г. Р. Демократическое движение в Английской буржуазной революции.—Л., 1973.
- Лильберн Д. Памфлеты. — М., 1937.
- Митрофанов В. П. Крестьяне и государство в Англии второй половины XVI – первой трети XVII веков. Монография. Нижегородский госуниверситет, Н. Новгород, 2000. – 204 С.
- Митрофанов В.П. Продовольственный рынок в Англии и политика Тюдоров и первых Стюартов (1550-1640 годы) / В. П.Митрофанов // Новая и новейшая история. - 2014. - № 6. - С. 32-44.
- Павлова Т. А. Вторая английская республика (1659-1660) —М., 1974.
- Савин, А. Н. Лекции по истории Английской революции. – М., 2000.
- Тревельян, Д. М. История Англии. – Смоленск, 2001.
- Уинстенли Д. Избранные произведения: В 2 т. — М 1965 —Т. 1-2.
- Федоров С. Е. Раннестюартовская аристократия (1603-1629). — СПб.: Алетейя, 2005. — 525 с.
- Юм, Д. Англия под властью дома Стюартов: В 2 т. – М., 2003.

АНГЛІЯ початку XIX–60-х рр. XIX ст.

- Барг, М. А. Великая английская революция в портретах её деятелей. – М., 1991.
- Барлова, Н.Е. «Гнилые ласточки» в истории Англии // Вопросы истории. – 1999. – № 6.

- Гаммедж, Р. История чартизма. – СПб, 1907.
- Дитрич, Т. Повседневная жизнь викторианской Англии. – М., 2007.
- Ерофеев Н. А. Промышленная революция в Англии. — М., 1965.
- Зайцев, В. П. Первые всемирные выставки в Лондоне // Новая и новейшая история. – 2001. – № 4.
- История Великобритании / Под. ред. К. Моргана. – М., 2008.
- Кертман Л. Е. География, история и культура Англии. —М., 1968.
- Ковалев, А. В. Проблемы формирования английской конституционной монархии в конце XVIII – начале XIX в и политическое учение Джона Локка // Британские исследования. – Вып. 2. – Ростов-на-Дону, 2008.
- Лавровский В. М. Промышленный переворот в Англии (история в источниках).— М.;Л, 1925.
- Романова, М. И. Парламентская реформа 1832 г. в Англии и её1 последствия // Новая и новейшая история. – 2001. – № 4.
- Романова, М. И. Война за независимость североамериканских колоний и британский парламент. 1765–1775 годы // Новая и новейшая история. – 2008. – № 3.
- Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. — М., 1962.
- Стрелчи, Л. Королева Виктория. – Ростов-на-Дону, 1999.
- Фёдоров, С. Е. Раннестюартовская аристократия (1603–1629). СПб., 2005.
- Эйлмер, Дж. Восстание или революция? Англия 1640–1660 гг. – Спб., 2004.
- Эрлихсон, И. Э. Эволюция английской республиканской утопии в эпоху Реставрации // Вопросы истории. – 2008. – № 10.

ФРАНЦИЯ другій половині XVII– XVIII ст.

- Актуальные проблемы изучения истории Великой Французской буржуазной революции (Материалы «Круглого стола» 19 -20 сент. 1988 г.). – М., 1989.
- Англия и Франция на исходе XVIII в. (экономика и идеология). - Пг., 1922.
- Арзаканян, М.Ц., Ревякин, А.В., Уваров, П. Ю. История Франции. – М., 2005.
- Афанасьев Г.В. Мирабо. - Одесса, 1901.
- Афанасьев Г.Е. Главные моменты министерской деятельности Тюрго и Блан Л. История французской революции в 12 т. - СПб., 1907-1912. - Т. 1.
- Блуменау, С. Ф. Советская историография Французской революции // Вопросы истории. – 2011. – № 12.
- Блуменау, С. Ф. Французская политическая публицистика накануне Великой революции // Вопросы истории. – 2010. – № 1.
- Бовыкин Д. Ю. Парижское восстание 13 вандемьера IV года республики // Вопросы истории. - 2014. - № 11. - С. 67-81.

- Бовыкин, Д. Н. Революция окончена? Итоги Термидора. – М., 2005.
- Бовыкин, Д. Н. Термидор или миф о конце революции // Вопросы истории. – 1999. – № 3.
- Буржуазия и Великая французская революция. - М., 1989.
- Витрак М., Галопен А. Графиня мадам дю Барри, любовница Людовика .– М., 1990.XV
- Волгин В.П. Развитие общественной мысли во Франции в XVIII в. – М., 1977.
- Всемирная история. Т. 16. - М., 2000.
- Генифе, П. «Политика революционного террора». – М., 2003.
- Дьячков И.В. Людовик XV и французское общество XVIII столетия. – СПб., 1884.
- Жорес Ж. Социальная история французской революции. – М., 1977, - Т.1.
- Искюль С.Н. «Старый порядок» во Франции глазами английского путешественника// От просвещения к революции: из истории общественной мысли. - М., 1990.
- Карлейль Т. Французская революция: история. -М.,1991.
- Карно И. История французской революции. - СПб., 1894.
- Ковалевский М.М. Происхождение современной демократии (Общественно-политический строй Франции накануне революции). - СПб.,1912.-Т1.
- Кожокин Е.М. Государство и народ: от Фронды до Великой Французской революции. - М., 1989.
- Кропоткин П.А. Великая Французская революция. - М.,1991.
- Кучеренко Г.С. Людовик XVI - от трона до гильотины// Новая и новейшая история. -1994. -№ 2.
- Лависс Э. Л. Рамбо А. История французской революции 1789-1799 гг. -
- Лебедев Е.И. Собрание нотаблей накануне Великой Французской революции и эволюции политических взглядов дворянства// Французский ежегодник, 1985. - М.,1987.
- Левран Ж. Секрет мадам де Помпадур. - М., 1992.
- Любинская А.Д. Французские дворяне XVI-XVIII вв. - Л., 1978. М.,1977.
- Малев В. Н. Парламентская Фронда. Франция 1643-1653. – М.,2009.
- Манфред А.З. Великая французская революция. - М., 1983.
- Матъез А. Французская революция. - Ростов-на-Дону. - 1995.
- Местр Ж. Рассуждение о Франции. -М., 1997
- Минье Ф. История Французской революции. - СПб., 1906.
- Мишле Ж. История XIX в. - СПб., 1883.- Т. 1-3.
- Олар Л. Политическая история французской революции. - М., 1938,
- От старого порядка к революции: Межвузовский сборник. - Л., 1988.
- Перунина, Ж. В. Наполеон в Египте // Вопросы истории. – 2008. – №

Пименова Л.А. Дворянство накануне Великой французской революции. -М., 1986.

Пименова Л.А. Доктрина французской монархии в конце Старого порядка // Вестник МГУ. - Сер. 8. История. - 1996. - №5.

Рахманина Т.Н. Теория разделения властей Монтескье и её отражение в первой конституции Франции (1791 г.)// Вестник МГУ. - Сер. 12. Право - 1976. -№1,

Ревуненков, В. Г. История Французской революции. – Спб., 2003.

Рождественский И.Д. Вандейское восстание в представлении депутатов Национального Конвента / И. Д. Рождественский // Новая и новейшая история. - 2014. - № 1. - С. 231-239.

Русаковский, В. К. Французское духовенство, королевская власть и папский престол в 1789 году: научное издание / В. К. Русаковский // Новая и новейшая история. 2015.- № 2.

Савин А.Н. Век Людовика XIV. - М, 1930.

Сказкин С.Д. Старый порядок во Франции. - М.,Л.,1925.

Согрин В.В., Петруше А.И., Токарева Е.С. Фадеева Г.М. Либерализм Запада XVII-XX века. -М. , 1995.

Суммер Ж. Парижские салоны XVIII столетия. - СПб., 1899 .

Токвиль А. Старый порядок и революция. - Пг., 1918.

Тырсенко А.В. Э.Ж. Сийес и Французская либеральная мысль его времени. М.: Издательство МГУ, 2005.

Тырсенко, А. В. Эммануэль Жозеф Сийес и французская либеральная мысль его времени. – М., 2005.

Тэн И. Происхождение современной Франции: В 5 т. - СПб., 1907. – Т. 3.

Фар Э. Опала Тюрго - М., 1979.

Французская буржуазная революция 1789-1794 гг. / Под ред В.П. Волгина, В.М. Тарле. - М., 1941.

Французская революция XVIII в. и буржуазия. Круглый стол // Новая и новейшая история, 2002. -№ 1.

Фюре Ф. Постижение Французской революции. - СПб., 1998.

Ценбак М. Старый Париж. Париж, 1923.

Чеканцева З.С. Порядок и беспорядок. Протестующая толпа во Франции между Фрондой и революцией. - Новосибирск, 1996,

Черкасов П.П. Генерал Лафайет. – М, 1987.

Чудинов А.В. Утопии века Просвещения. - М., 2000.

Шампльон Э. Франция накануне революции 1789 г. - СПб.,1906.

Шартье Р. Культурные истоки Французской революции. - М., 2001.

Шьяпп, Жан-Марк. Постижение Французской революции. – М., 2009.

Юнг А. Путешествие по Франции, 1787-1789. – СПб., 1906.

ФРАНЦІЯ В РОКИ КОНСУЛЬСТВА І ПЕРШОЇ ІМПЕРІЇ

Алентьева, Т. В. Международные отношения в XIX в. (1815–1956). – Курск, 2000.

Безотосный, В. М. Антинаполеоновские коалиции и их противник // Вопросы истории. – 2009. – № 1.

Безотосный, В. М. Наполеоновские войны. – М., 2010.

Бонапарт, Н. Имперские максимы. – М., 2003.

Бонапарт, Н. О военном искусстве. Избранные произведения. – М., 2003.

Будникова, О.Е. Клеменс Меттерних на Венском конгрессе // Вопросы истории. – 2007. – № 6.

Дюфрес, Р. Наполеон. – М., 2003.

Исдейл Ч. Д. Наполеоновские войны. — Ростов-на-Дону, 1997.

Коленкур А. Мемуары. Поход Наполеона в Россию. — М., 1943; 1991.

Манфред А. З. Наполеон Бонапарт. — М., 1998.

Наполеон I. Избранные произведения. — М. 1956.

Талейран Ш. М. Мемуары. — М., 1959.

Тарле Е. В., Талейран / Тарле Е. В. Соч. : В 12 т. — М., 1957-1962.—Т.

11.

Тарле Е. В. Континентальная блокада / Соч. — М., 1957.

Троицкий Н. А. Александр I и Наполеон. — М., 1994.

Туган-Варановский Д. М. У истоков бонапартизма. Происхождение режима Наполеона I; — Саратов, 1989.

ВІДЕНСЬКИЙ КОНГРЕС І РЕСТАВРАЦІЯ БУРБОНІВ

Дебидур, А. Дипломатическая история Европы: От Венского до Берлинского конгресса (1814-1878): В 2 т. — М., 1995,—Т. 1.

Дегоев, В. В. Александр I и проблема европейского согласия после Венского конгресса / Вопросы истории. – 2002. – № 2.

Зак, А. Монархи против народа. Дипломатическая борьба на развалинах наполеоновской империи. — М., 1966.

История дипломатии / Под ред. В. А. Зорина и др. — М., 1959. — Т. 1.

Таргае, Е.В. Наполеон. Талейран. – М., 2003.

Тарле, Е. В. Наполеон. Талейран. – М., 2003.

Федосова, Е. И. Франция и Венская система // Вестник МГУ. – Серия 8. история. – 1996. – № 5.

ФРАНЦІЯ: ВІД РЕВОЛЮЦІЇ 1830 р. ДО ДРУГОЇ ІМПЕРІЇ

Анненков П. Б. Парижские письма. — М., 1983.

Арзаканян, М. Ц., Ревякин, А. В., Уваров, П. Н. История Франции. – М., 2005.

Бедрикова Л. А. Французская историография революции 1848-1849 годов во Франции. — М., 1969.

Блан Л. История революции 1848 г. —СПб., 1907.

Герцен А. И. Письма из Франции и Италии: 1847-1852. // Собр. соч.: В 30 т. — М., 1954-1964. — Т. 5.

Игнатенко И. В. А. Тьер и становление парламентаризма в годы Июльской монархии во Франции / И. В. Игнатченко // Вопросы истории. - 2015. - № 6. - С. 124-139.

Кошелева. «Черная легенда» о Наполеоне III / Клио. — 2003. — № 4.

Потемкин Ф. В. Промышленная революция во Франции: в 2 т. — М., 1971. — Т. 1-2.

Революции 1848-1849 гг. / Под ред. Ф. В. Потемкина и А. И. Молока: В 2 т. — М., 1952. — Т. 1-2.

Революция 1848 года во Франции в воспоминаниях участников и современников. — М.; Л., 1934.

Смирнов, А. Империя Наполеона III. — М., 2003.

Таньшина, Н. Революция от скуки, или как французы изменили своей традиции не устраивать революции зимой // Родина. — 2012. — № 3.

Толстая Я. Н. Революция 1848 г. во Франции (донесения). — Л., 1925.

ДРУГА ІМПЕРІЯ У ФРАНЦІЇ

Дементьев Ю. Я. Колониальная политика Франции в Китае и Индокитае. 1844-1852. — М., 1958.

Желубовская Э. А. Крушение Второй империи и возникновение Третьей республики во Франции. — М., 1956.

Панченкова М. Т. Политика Франции на Ближнем Востоке и Сирийская экспедиция. 1860-1861. — М., 1966.

Смирнов, А. Империя Наполеона III. — М., 2003.

Уварова, М. А. Наполеон III и его эпоха в англо-американской историографии / М. А. Уварова. // Новая и новейшая история. - 2014. - № 3. - С. 176-191.

НІМЕЦЬКІ ДЕРЖАВИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVII – СЕРЕДИНІ XIX СТ.

Баранов, Н. Н. Германский либерализм накануне революции 1848 г. // Новая и новейшая история. — 2012. — № 4.

Вейтлинг В. Гарантии гармонии и свободы. — М.; Л., 1962.

Галкин И. С. Создание Германской империи (1815-1871 гг.). — М., 1986.

Германская история в новое и новейшее время / Под ред. С. Д. Сказкина: В 2 т. — М., 1970. — Т. 1.

Деборин А. М. Очерки социально-политической мысли в Германии: конец XVII-начало XIX вв. — М., 1967.

Европейские революции 1848 г. Принцип национальности в политике и идеологии. – М., 2001.

Истории Германии с древнейших времен до создания Германской империи. В 3 т. – Т.1. / Под ред. Бонвича В. – Кемерово, 2005.

Кони, Ф. Фридрих Великий. – М., 2003.

Революции 1848-1849 гг. / Под ред. Ф. В. Потемкина и А. И. Молока: В 2 т. — М., 1952. — Т. 1-2.

Рославлева, Н. В. Германские либералы первой половины XIX века. К. фон Роттек, К. Т. Велькер, Ф. К. Дальман, В. фон Гумбольдт, Д. Ганземан. – М., 2010.

Ростиславлева Н.В. Германские либералы первой половины XIX века. М.: РГГУ, 2010. 427 с.

Туполев, Б. М. Фридрих II Прусский и священная Римская империя / Европейские монархии в прошлом и настоящем. – М., 2001.

НИМЕЧЧИНА В 50 – 60 рр. XIX ст.

Бибель А. Из моей жизни. — М., 1963.

Бисмарк О. Мысли и воспоминания. — М., 1940-1941. — Т 1-3.

Галкин И. С. Создание Германской империи (1815-1871). — М., 1986.

Ерусалимский А. С. Бисмарк. Дипломатия и милитаризм. — М., 1968.

Дударев, В. Операция «Ы» Отто фон Бисмарка в С.- Петербурге // Родина.—2009. — № 1.

Пленков О. Н. Мифы нации против мифов демократии. — СПб., 1997.

Ревуненков В. Г. Приход Бисмарка к власти. — Л., 1941.

Ростс Л. К. Шлезвиггольштинский вопрос и политика европейских держав в 1863-1864 годах. — Таллин, 1957.

Ротштейн Ф. А. Две прусские войны. — М.; Л., 1945.

Чубинский В. В. Бисмарк. Политическая биография. — М., 1997.

Шнеерсон Л. М. Австро-прусская война 1866 г. и дипломатия великих держав. — Минск, 1969.

История Германии. С Древнейших времен до создания Германской империи. — Т. 1. — Кемерово, 2005.

Бисмарк, О. Воспоминания и мемуары. — Т.1-2. — М., 2001.

Бисмарк, О. М. Мемуары Железного канцлера. — М., 2004.

Палмер, А. Бисмарк. — М., 1998.

Патрушев, А. И. Германская история. — М., 2003.

ІМПЕРІЯ ГАБСБУРГІВ XVII - ПЕР. ПОЛ. XIX ст.

Авербух Р. А. Революции в Австрии (1848-1849 гг.). — М., 1970.

Ачади И. История венгерского крестьянства. — М., 1956.

Бюлов, Б. Воспоминания. — М., Л., 1934.

- Виноградов, В. Н. Венгерский поход И. Ф. Пасковича 1849 г.: легенда и действительность // Новая и новейшая история. – 2000. – № 3.
- Воцелка, К. История Австрии. – М., 2007.
- Котлер Л. История Венгрии. – М., 2002.
- Котлер, Л. история Венгрии. – М., 2002.
- Людвиг, Э. Бисмарк. Биография. – Смоленск, 1997.
- Орлик, И. И. Венгерская революция 1848–1849 гг. и Россия // Новая и новейшая история. – 2008. – № 2.
- Освободительное движение народов Австрийской империи: Возникновение и развитие. Конец XVII в.-1849 г. – М., 1970.
- Петефи Ш. Избранное.— М., 1958.
- Рашмир, П. Ю. Князь Меттерних: человек и политик. – Пермь, 1999.
- Революции 1848-1849 гг / Под ред. Ф. В. Потемкина и А. И. Молока: В 2 т. – М., 1952. – Т. 1-2.
- Танчич М. Мой жизненный путь. — М., 1952.
- Урбанович, П. «Дунайская монархия». Понятие и историческая действительность // Родина. – 2010. – № 11.
- Цюльнер, Е. Історія Австрії. – Львів, 2001.

ИТАЛИЯ В XVIII - ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. БОРОТЬБА ЗА ОБ'ЄДНАННЯ ІТАЛІЇ В 50 – 60 рр. XIX ст.

- Берти Дж. Демократы и социалисты в период Рисорджименто. — М., 1965.
- Варавцев, М.М. Джузеппе Мадзині, мадзинізм і Україна. – Київ, 2005.
- Гарибальди Дж. Мемуары. — М., 1966.
- История Италии.: В 3 т. – М., 1970-1971. – Т. 1-2.
- Канделаро Дж. История современной Италии: В 7 т. — М., 1958-1979. — Т. 1-5.
- Кирова К Э. Жизнь Джузеппе Мадзини (1805-1872). — М., 1981.
- Ковальская М. И. Движение карбонариев в Италии. — М., 1971.
- Линтнер, В. История Италии. – М., 2007.
- Муромцева, О. В. Жизнь и деятельность Гарибальди Россия // Новая и новейшая история. – 2002. – № 1.
- Невлер В. Е. Демократические силы в борьбе за объединение Италии. 1831-1860. — М., 1982.
- Невлер В. Е. Джузеппе Гарибальди. — М., 1961.
- Орсини, Ф. Мемуары. – М., 1934.
- Рутпенбург Б. И. Истоки Рисорджименто: Италия в XVII-XVIII вв.— Л., 1980.
- Серова О. В. Горчаков и Кавур. – М., 1997.
- Серова, О. В. Российская дипломатия и объединение Италии / Родина. – 2011. – № 4.
- Яхимович, З. П. Савойская династия и становление конституционализма в Италии / Европейские монархи в прошлом и настоящем. XVIII–XX вв. – М., 2001.

УТВОРЕННЯ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

- Американские президенты: 41 портрет. – Ростов-на-Дону, 1997.
- Американский характер. Импульс реформаторства. Очерки культуры США. – М., 1995.
- Аптекер Г. История американского народа. Колониальная эра. В 12 т. - М., 1961.-Т. 1.
- Баскин М.П. Философия американского Просвещения. - М.,1955.
- Бурин С.Н. Конфликт или согласие? Социальные проблемы колониального Юга США. - М.,1980.
- Бурстин Д. Американцы: колониальный опыт. - М., 1993.
- Бурстин Д. Американцы: демократический опыт. - М., 1995.
- Бэрес Ричард Документы американской революции: Декларация о независимости, Конституция США, Билль о правах. - Тверь,1991.
- Война за независимость и образование США // Под ред. Г.Н. Севастьянова. - М., 1976.
- Гаджиев К.М. Американская нация: национальное самосознание культура. -М.,1990.
- Ефимов А.В. США: пути развития капитализма: Доимпериалистическая эпоха. -М. , 1969.
- Зубков А.Ю. Англия и её североамериканские колонии в преддверии войны за независимость// Новая и новейшая история. - 1982. - №2.
- Иванов Р.Ф. Франклин. - М., 1972.
- История США: В 4 т. - М., 1984 - 1987. - Т. 1.
- Краткая история США (пер. с англ.). - М., 1993.
- Лернер М. Развитие цивилизации в Америке. - М., 1992. - Т. 1 - 2.
- Морозова Т.П. О национальном своеобразии американского Просвещения.// Истоки и формирование американской национальной литературы. - М., 1985.
- Падовер С. Томас Джефферсон. - Нью-Йорк, 1991.
- Севастьянов Г.Н., Уткин А.И. Томас Джефферсон. – М., 1976.
- Слезкин Л.Ю. У истоков американской истории: Виргиния, Новый Плимут. 1606 — 1642.-М., 1978.
- Слезкин Л.Ю. У истоков американской истории: Массачусетс, Мэриленд: 1630-1642.-М. , 1980.
- Слезкин Л.Ю. Легенда, утопия, быль в ранней американской истории. - М., 1981.
- Словарь американской истории с колониальной истории до Первой мировой войны.-М.-СПб., 1997.
- Согрин В.В. Идеология в американской истории от отцов-основателей до конца XX века. -М.,1995.
- Согрин В.В. Политическая история США XVII-XX вв. - М.,2001.
- Согрин В.В. Джефферсон: человек, мыслитель, политик. - М., 1978.
- Согрин В.В. Политическая власть, демократия и олигархия в Северной Америке колониальной эпохи // Новая и новейшая история, 2001. – № 1.

Согрин В.В. Образование Североамериканского государства: новое прочтение // Новая и новейшая история. - 2002. - № 1.

Тіндал, Д. Б., Шай Д. Е. Історія Америки. – Львів, 2010.

Токвиль А. Демократия в Америке. -М.,1992.

Фурсенко А.А. Американская революция и образование США. - Л., 1978.

Шпотов Б. М. Промышленный переворот в США. В 2 т. - М.,1991. - Т.1.

США В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ В. ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА

Алентьева, Т. В. Причины Гражданской войны в США в новейшей американской историографии // Новая и новейшая история. – 2007. – № 5.

Аллен Дж. Реконструкция: Битва за демократию в США, 1865-1875. — М., 1963.

Американские президенты / Пер. с нем. — М., 1997.

Болховитинов Н. Н. Доктрина Монро. —М., 1959.

Болховитинов Н. Н. США: проблемы истории и современная историография. — М., 1980.

Бурин С. Н. На полях сражений Гражданской войны в США.—М., 1988.

Дементьев И. 17. Американская историография Гражданской войны в США(1861-1865). — М., 1963.

Дюбуа У. Джон Браун. — М., 1960.

Ефимов А. В. Пути развития капитализма: Доимпериалистический период. — М., 1969.

Иванов Р. Ф. Авраам Линкольн и Гражданская война в США. —М., 2004.

Иванов, Р. Ф. Конфедеративные штаты Америки. В 2 ч. – М., 2002.

Куropаткин Г. П. Вторая Американская революция. — М., 1961.

Манькин А. С. История двухпартийной системы США (1789-1980). — М., 1981.

Согрин, В. В. Гражданская война и Реконструкция в США. Современное прочтение // Новая и новейшая история. – 2002. – № 1.

Согрин, В. В. Исторический опыт США. – М., 2010.

Тіндал, Д. Б., Шай, Д. Е. Історія Америки. – Львів, 2010.

Шпотов Б. М. Промышленный переворот в США: В 2 ч. — Ч.1. – М., 1991.